

ЗАКОН

ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ЗАЩИТА НА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда управлението на системата за защита на националната сигурност на Република България и контрола върху нея.

Чл. 2. (1) Национална сигурност е състояние, при което държавата има способност и осъществява управление на риска, превенция и противодействие на посегателства и заплахи, вследствие на което са защитени и се реализират интересите, определени в Стратегията за национална сигурност на Република България.

(2) Управлението на кризи е съществен елемент от политиката за национална сигурност.

Чл. 3. (1) Системата за защита на националната сигурност се състои от органи на държавната власт и специализирани структури, които осъществяват дипломатическа, отбранителна, разузнавателна, контраразузнавателна и охранителна дейност и които са представени в Съвета по сигурността към Министерския съвет. Задачите и дейностите на звената от системата за защита на национална сигурност се определят в отделни закони.

(2) Органите на държавната власт и специализираните структури по ал. 1 при защита на националната сигурност осъществяват:

1. взаимодействие и координация при осъществяване на дейностите си и при изпълнение на конкретни задачи;

2. сътрудничество с другите държавни органи и организации, с органите на местното самоуправление, с юридически лица и граждани;

3. сътрудничество със сродни институции в други държави и международни организации.

(3) Министрите и ръководителите на ведомства координират дейността си за защита на националната сигурност, като издават съвместни инструкции, наредби и заповеди.

Чл. 4. Основните принципи, на които се основава управлението и функционирането на системата за защита на националната сигурност, са:

1. спазване на Конституцията, законите и международните договори, по които Република България е страна;

2. зачитане и гарантиране правата на човека и основните свободи;

3. защита на информацията и на източниците за придобиването ѝ;

4. обективност и безпристрастност;

5. сътрудничество с гражданите;

6. прозрачност при формирането и провеждането на политиките за защита на националната сигурност;

7. централизирано управление и контрол на разузнавателната дейност;

8. незабавно предоставяне на информация по компетентност на друга структура от системата за защита на националната сигурност или на друг държавен орган;

9. съгласувано провеждане на дейностите за защита на националната сигурност;

10. съчетаване на явни и тайни форми и способности на работа.

Глава втора

УПРАВЛЕНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ЗАЩИТА НА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ

Чл. 5. (1) Управлението на системата за защита на националната сигурност се осъществява от Народното събрание, Президента на Република България и Министерския съвет и включва:

1. определяне на национални цели и приоритети;

2. създаване на нормативна уредба, изготвяне и приемане на стратегии, концепции, доктрини и планове за действие;

3. определяне на основни задачи на държавните органи и специализираните структури в системата за защита на националната сигурност;

4. стратегическо планиране, организиране на взаимодействието, съгласуване и интегриране на дейностите на държавните органи за защита на националната сигурност;

5. определяне на необходимите ресурси за осъществяване на дейността по защита на националната сигурност, механизмите за тяхното управление и разходване, разпределението им между различните органи и организации;

6. контрол по изпълнението на стратегическите цели и приоритети;

7. контрол по разходването на ресурсите по т. 5.

(2) Президентът на Републиката изисква и получава от структурите по чл. 3, ал. 1 пълната информация, необходима за упражняване на функциите му като държавен глава и върховен главнокомандващ.

Чл. 6. (1) Министерският съвет:

1. осъществява общото управление на системата за защита на националната сигурност;

2. предлага на Народното събрание проект на Стратегия за национална сигурност;

3. по предложение на министър-председателя взема решение за провеждане на стратегически преглед на системата за защита на националната сигурност;

4. утвърждава годишните планове и приема годишни доклади относно дейността на Държавна агенция „Национална сигурност”, Държавна агенция „Разузнаване”, на служба „Военна информация” и на Съвета по сигурността;

5. прави предложение до Президента на Републиката за назначаване на ръководители на държавни органи и институции от системата за защита на националната сигурност в съответствие със закона.

(2) Министър-председателят:

1. ръководи координацията между представените в Съвета по сигурността институции, както и между тях и други органи на държавната власт;

2. осъществява общото ръководство на разузнавателната общност;

3. създава организация за извършване на общи, тематични и по конкретен сигнал проверки относно законосъобразността и ефективността на работа от представените в Съвета по сигурността органи на изпълнителната власт;

4. внася за разглеждане от Министерския съвет проекти на нормативни актове, касаещи системата за защита на националната сигурност, проекти на доклади относно дейността на Държавна агенция „Национална сигурност“, Държавна агенция „Разузнаване“, на служба „Военна информация“ и на Съвета по сигурността и проекта на годишен доклад за състоянието на националната сигурност;

5. внася в Министерския съвет проекти на предложение до Президента на Републиката за издаване на укази за назначаване на ръководители на специализирани държавни органи и структури от системата за защита на националната сигурност;

6. внася предложение в Министерския съвет за назначаване на заместници на ръководителите на институции от системата за защита на националната сигурност в съответствие с действащото законодателство;

7. осъществява общия контрол върху международното сътрудничество на държавните органи по чл. 3 с аналогични органи и структури в други държави и международни организации;

8. осъществява общото ръководство на международното сътрудничество на Съвета по сигурността с аналогични органи на други държави.

(3) За подпомагане изпълнението на задачите по ал. 1 и 2 към Министерския съвет се създава Съвет по сигурността.

Чл. 7. (1) Съветът по сигурността е консултативен и координиращ орган към Министерския съвет по въпросите на националната сигурност.

(2) Съветът по сигурността подпомага министър-председателя при изпълнението на неговите функции по чл. 108, ал. 2 от Конституцията на Република България и чл. 6, ал. 2 от този закон.

(3) Председател на Съвета по сигурността е министър-председателят.

(4) Членове на Съвета по сигурността са:

1. министърът на вътрешните работи;
2. министърът на отбраната;
3. министърът на външните работи;
4. министърът на финансите;
5. началникът на отбраната;
6. главният секретар на Министерството на вътрешните работи;
7. председателят на Държавна агенция „Национална сигурност“;
8. председателят на Държавна агенция „Разузнаване“;
9. директорът на служба „Военна информация“;
10. началникът на Националната служба за охрана;
11. секретарят на Съвета по сигурността;
12. двама представители на Президента на Републиката, изрично определени от него с указ.

(5) Президентът на Републиката може да участва лично в заседанията на Съвета по сигурността.

(6) В определени случаи и по отделни въпроси в работата на Съвета по сигурността по покана на неговия председател могат да участват председателят на Народното събрание, председатели на постоянни комисии на Народното събрание, народни представители, министри и ръководители на ведомства и организации.

Чл. 8. Съветът по сигурността:

1. анализира състоянието на системата за защита на националната сигурност, изготвя оценки и предлага решения и действия по отношение на:

а) способностите на системата за защита на националната сигурност за противодействие на заплахите, включително за управление при криза;

б) ефективността на основните дейности на структурите в системата за защита на националната сигурност;

в) съгласуваността и координацията при осъществяване на основните дейности между структурите в системата за защита на националната сигурност;

г) съвместимостта и интегрираността на структурите в системата за защита на националната сигурност;

д) съвместимостта и интегрираността на структурите от системата за защита на националната сигурност с институции и механизми за колективна сигурност в НАТО и ЕС;

е) изпълнението на определените национални приоритети, основни цели и задачи;

ж) защита на информационната сигурност от кибератаки;

2. координира изпълнението на политиката за защита на националната сигурност от държавните органи в системата за защита на националната сигурност;

3. подпомага Министерския съвет при вземане на решения и при упражняване на правомощията му по управление на дейностите по защита на националната сигурност и разпределението на необходимите ресурси;

4. подпомага координацията и взаимодействието между държавните органи в състава на системата за защита на националната сигурност при изпълнение на задачите и дейностите им;

5. предлага на министър-председателя или на Министерския съвет конкретни мерки за ограничаване на рисковете, противодействие на заплахите и за защита на националната сигурност, както и за управление при кризи;

6. предлага на Министерския съвет годишни национални цели и приоритети в областта на защитата на националната сигурност;

7. предлага на Министерския съвет определяне на основни задачи на държавните органи в системата за защита на националната сигурност;

8. приема проект на годишен доклад за състоянието на националната сигурност преди внасянето му в Министерския съвет.

Чл. 9. (1) За осъществяване на функциите си по чл. 8 Съветът по сигурността:

1. изисква и получава от държавни органи, от юридически и физически лица необходимата информация;

2. използва експертни заключения от различни области;
3. изготвя анализи, прогнози, доклади и други информационни материали;
4. осъществява сътрудничество с държавни органи и организации, с органи на местното самоуправление и юридически лица, както и със сродни структури в други държави и международни организации;
5. приема решения.

(2) Държавните органи и организации, юридическите лица и гражданите са длъжни незабавно и безвъзмездно да предоставят на Съвета по сигурността исканата информация, както и друга информация, която те са получили или придобили и която касае неговата дейност.

(3) Обменът на информация се извършва съгласно действащото законодателство и при спазване на принципа „необходимост да се знае”.

Чл. 10. (1) Съветът по сигурността се представлява от председателя.

(2) При осъществяване на дейността си Съветът по сигурността се подпомага от секретариат, който е самостоятелно структурно звено в администрацията на Министерския съвет.

(3) Структурата, функциите и задачите на секретариата се регламентират с Правилника за организацията и дейността на Съвета по сигурността.

(4) Средствата, необходими за осъществяване на дейността на Съвета по сигурността и на секретариата, се осигуряват от бюджета на Министерския съвет по отделна програма.

(5) Информация за дейността на Съвета по сигурността и на неговия секретариат се публикува на интернет страницата на Министерския съвет при спазване на изискванията за защита на класифицираната информация.

Чл. 11. (1) За осъществяване на дейността си Съветът по сигурността провежда редовни и извънредни заседания.

(2) Заседанията на Съвета по сигурността са закрити.

(3) Редовните заседания се провеждат най-малко веднъж на три месеца.

(4) Извънредните заседания се провеждат по решение на министър-председателя, а в негово отсъствие – от изрично упълномощен от него член на Съвета по сигурността, при наличие на важни обстоятелства, засягащи националната сигурност и изискващи незабавни решения и мерки от компетентността на Съвета по сигурността.

(5) За провеждане на заседанията е необходимо присъствие на най-малко три четвърти от членовете.

Чл. 12. (1) Министър-председателят ръководи дейността на Съвета по сигурността.

(2) При отсъствие на министър-председателя заседанията на Съвета по сигурността се ръководят от изрично упълномощен от него член на Съвета по сигурността.

(3) При отсъствие от заседание на член на Съвета по сигурността той се представлява от изрично упълномощен от него заместник.

Чл. 13. (1) Решенията на Съвета по сигурността се вземат с явно гласуване с обикновено мнозинство от всички присъстващи членове.

(2) При вземането на решения всеки член на Съвета по сигурността има право на един глас.

Чл. 14. (1) Дейността на секретариата на Съвета по сигурността се ръководи и организира от секретар, който се назначава от министър-председателя.

(2) Секретарят организира и осъществява обмена на информация, свързан с дейността на Съвета по сигурността.

(3) Секретарят организира сътрудничеството на Съвета по сигурността с държавните органи и организации, с органите на местното самоуправление, юридически лица и граждани, както и със сродни структури в други държави и международни организации.

Чл. 15. Разузнавателната общност е платформа за провеждане на консултации по въпросите на националната сигурност с участието на секретаря на Съвета по сигурността, главния секретар на Министерството на вътрешните работи и ръководителите на Държавна агенция „Национална сигурност”, Държавна агенция „Разузнаване” и служба „Военна информация”.

(2) Разузнавателната общност по своя инициатива може да изготвя тематични или обобщени доклади по различни въпроси на националната сигурност, да прави предложения до Съвета по сигурността към

Министерския съвет и да изготвя предложения до министър-председателя за изменения и допълнения на нормативната уредба.

(3) Секретарят на Съвета по сигурността осъществява информационния обмен в рамките на разузнавателната общност и докладва на председателя на Съвета по сигурността изготвените документи по ал. 2.

(4) При необходимост към разузнавателната общност се включват висши ръководни служители от Министерството на външните работи, Националната служба за охрана, Главна дирекция „Борба с организираната престъпност” на Министерството на вътрешните работи и Агенция „Митници”.

Глава трета

УПРАВЛЕНИЕ ПРИ КРИЗИ

Чл. 16. (1) Управлението при кризи се осъществява чрез Националната система за управление при кризи.

(2) Министерският съвет по предложение на министър-председателя приема акт, с който регламентира изграждането и функционирането на Националната система за управление при кризи.

(3) Националната система за управление при кризи функционира чрез национален, ведомствени и областни ситуационни центрове. Те координират действията, свързани с превенция, реакция, управление и овладяване на кризи в определените им задължения, компетенции и райони.

(4) Националната система за управление при кризи взаимодейства при необходимост с аналогични структури в други държави, НАТО и Европейската комисия, включително Глобалната навигационна спътникова система ГАЛИЛЕО и предоставената от нея публично регулирана услуга (RPS), съгласно Решение № 1104 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г.

(5) Секретариатът на Съвета по сигурността изпълнява функциите на Национален ситуационен център.

Чл. 17. (1) За постоянно информационно и комуникационно осигуряване функционирането на Националната система за управление при кризи Министерският съвет по предложение на министър-председателя приема национална кризисна платформа.

(2) Националната кризисна платформа има за цел осигуряване на цялостен и последователен подход на управлението при кризи и включва:

1. непрекъснат обмен на информация за анализ и оценка на риска;
2. координиране на политиките, дейностите и задачите за защита на националната сигурност при криза;
3. повишаване капацитета на органите на държавно управление;
4. изготвяне на процедури за управление при кризи;
5. защитена система за обмен на информация;
6. взаимодействие и координация с органите на Европейския съюз, НАТО и държавите членки;
7. национална комуникационна стратегия за информиране на гражданите при кризи.

Глава четвърта

ОТЧЕТНОСТ И КОНТРОЛ

Чл. 18. Общият контрол върху дейността на системата за защита на националната сигурност се осъществява от:

1. Народното събрание;
2. Министерския съвет;
3. гражданите.

Чл. 19. (1) Народното събрание осъществява контрол върху дейността на Държавна агенция „Национална сигурност“, Държавна агенция „Разузнаване“ и служба „Военна информация“ чрез постоянна комисия. При упражняване на контрол върху тези структури заседанията на комисията са закрити.

(2) Ръководителите на структурите по ал. 1 са длъжни да се явят при покана пред Народното събрание или комисията по ал. 1 и да предоставят исканата им информация.

(3) Ръководителите на структурите по ал. 1 представят на Министерския съвет ежегодно до 31 януари годишен доклад за дейността на подчинената им структура. Министерският съвет внася докладите в Народното събрание, които се приемат с отделни решения.

(4) При определяне състава на комисията се спазва съотношението между числеността на парламентарните групи.

Чл. 20. Народното събрание осъществява контрол върху дейността на Националната служба за охрана чрез постоянна комисия с предмет на дейност в областта на вътрешната сигурност и обществения ред.

Чл. 21. Народното събрание чрез комисия, определена с правилника за организацията и дейността му, осъществява парламентарен контрол и наблюдение върху дейността по управлението и разходването на средствата, предоставени на структурите по чл. 19, ал. 1 и на Националната служба за охрана.

Чл. 22. (1) Народното събрание установява специални правила за сигурност за работата, съхранението и достъпа до класифицирана информация, получена от комисиите по чл. 19, 20 и 21.

(2) Специалните правила за сигурност по ал. 1 се съгласуват с ръководителите на контролираните институции.

(3) Не се допуска предоставяне на достъп до класифицирана информация, получена от комисията при осъществяване на контрола върху дейността на институциите, по какъвто и да е повод на лица, които не са членове на тази комисия.

(4) Председателят на комисията информира само председателя на Народното събрание за приетите решения при осъществения контрол.

(5) Председателят на Народното събрание информира Президента на Републиката и министър-председателя за решенията на комисията.

Чл. 23. (1) Гражданите и техните организации осъществяват контрол върху системата за защита на националната сигурност в рамките на нормативно установените им права.

(2) Министерският съвет създава консултативен механизъм за участие на представители на юридически лица с нестопанска цел, чиито уставни цели са свързани със защитата на националната сигурност, в обсъждания или в изготвяне проекти на нормативни актове, доклади и други документи по проблеми от компетентност на Съвета по сигурността при спазване на правилата за защита на класифицираната информация.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Риск за националната сигурност” е промяна в средата за сигурност, породена от съзнателно действие или бездействие, която може да доведе до нарушаване на устойчивото състояние на националната сигурност.

2. „Заплаха за националната сигурност” е съвкупност от условия и фактори, които непосредствено водят до процеси или събития, нарушаващи устойчивото състояние на националната сигурност на Република България.

3. „Посегателство срещу националната сигурност” са целенасочени действия или бездействия на лица, групи или организации, водещи до процеси или събития, нарушаващи устойчивото състояние на националната сигурност на Република България.

4. „Криза” е състояние, при което чужда държавна или недържавна организация, а също така и регистрирани по българското законодателство организации, реализират или се подготвят да реализират цели или да приложат методи и действия, които противоречат на националните интереси, както и на принципите на политиката за национална сигурност на Република България.

5. „Управление на криза” е съвкупност от дейности по предотвратяване, управление в условия на криза и овладяването на последствия от криза.

6. „Кризисна платформа” е механизъм за вземане на решение и координация на взаимодействието между органите на изпълнителната власт при функционирането на системата за национална сигурност за превенция и овладяване на кризи и за преодоляване на последствията от тях.

7. „Ситуационен център” е структура, осъществяваща събирането, анализирането и незабавното докладване на постъпила информация във връзка с предотвратяване и/или ограничаване на кризи, както и за координиране на мерките и действията за реакция, овладяване и преодоляване на кризата.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. В Закона за Консултативен съвет за национална сигурност (обн., ДВ, бр. 13 от 1994 г.; изм. и доп., бр. 28 от 2008 г. и бр. 35 от 2009 г.) в чл. 2, ал. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създават се нови т. 8 и 9:

„8. председателят на Държавна агенция „Разузнаване“;

9. секретарят на Съвета по сигурността.”

2. Досегашните т. 8 и 9 стават съответно т. 10 и 11.

§ 3. В Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България в чл. 22, ал. 2 т. 2 се отменя.

§ 4. Законът влиза в сила от 1 април 2013 г.

§ 5. Изпълнението на закона се възлага на Министерския съвет и на министър-председателя.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на 2012 г.
и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(ЦЕЦКА ЦАЧЕВА)

М О Т И В И

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ЗАЩИТА НА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ

Законодателното уреждане на задачите, дейността и статута на служителите в разузнавателните служби и в Националната служба за охрана е отдавна формулирана обществена потребност. В българското общество повече от 20 години се обсъжда необходимостта да се определи със закон координацията между службите за сигурност и да се създаде ясен консултативен механизъм, подпомагащ Министерския съвет при провеждане на политиката за национална сигурност.

Концепцията за национална сигурност, приета през 1998 г. с решение на Народното събрание, реши до известна степен втората група проблеми чрез създаването на Съвета по сигурността при Министерския съвет като консултативен орган по въпросите на националната сигурност. Решението се оказа частично и временно именно поради липсата на ясна законова уредба и решаващото значение, което имаше наличието или отсъствието на политическа воля за неговото функциониране.

В отговор на обществената потребност Правителството на европейското развитие на България подготви проекти на Закон за системата за защита на националната сигурност, Закон за Държавна агенция „Разузнаване“, Закон за военното разузнаване и Закон за националната служба за охрана. Подготовката на законопроектите е осъществена в рамките на препоръките, дадени от Консултативния съвет за национална сигурност на заседанието му на 25 април 2012 г. Част от основните положения, определящи насоката на развитие на системата за национална сигурност, са зададени в приетата през месец февруари 2011 г. Стратегия за национална сигурност на Република България.

Законопроектите са подготвени от работна група, създадена със Заповед № Р-153 на министър-председателя от 13 юни 2012 г. и под непосредствения контрол на заместник министър-председателя и министър на вътрешните работи. Законопроектите бяха обсъдени на заседание на Съвета по сигурността на 5 септември 2012 г. и одобрени за обществено обсъждане.

В съответствие с утвърдената от Правителството на европейското развитие на България практика проектите на закони бяха публикувани на страницата на Министерския съвет. Обществени обсъждания организираха Администрацията на Президента, Югозападният университет „Неофит Рилски“, Академията на МВР и Военната академия „Г. С. Раковски“ и неправителствената организация Сдружение „Джордж Маршал – България“.

Участие взеха бивши ръководители на разузнавателните и контраразузнавателните служби, висши военни от действащия състав и резерва, преподаватели и изследователи от висши училища, представители на неправителствени организации, осъществяващи дейност в сферата на сигурността и правата на гражданите за достъп до информация.

В Секретариата на Съвета по сигурността постъпиха предложения и коментари от отделни граждани.

Проектите на закони са одобрени на заседание на Министерския съвет и се предлагат на Народното събрание за разглеждане и приемане. По този начин ще бъдат поставени здрави законови основи за съгласуване на задачите и координация в действията по защитата на националната сигурност. Своята цялостна регламентация ще получи парламентарният контрол над разузнавателните служби и Националната служба за охрана. Създадени са законови възможности за участие на гражданите чрез техни организации в политиката за национална сигурност.

Проектът на Закон за управлението на системата за защита на националната сигурност е рамков. В него се посочва, че той „урежда управлението и функционирането на системата за защита на националната сигурност на Република България и контрола върху нея”. Управлението следва да се разбира широко и не само като дейност на органи на изпълнителна власт. В законопроекта са посочени също правомощия на Народното събрание и на гражданското общество. Законопроектът се насочва към регламентиране на структурата, задачите и дейностите не на цялата система за национална сигурност, а само на тази част от нея, която е пряко ангажирана в защитата на националната сигурност.

Понятието „система за защита на националната сигурност” е дефинирано чрез посочване на основните дейности на съставлящите я институции. Дейността на разузнавателните институции се регламентира от устройствено-функционални закони за всяка от тях подобно на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност”. Дейността на други звена от системата се регламентира също така от закони, които имат предимно функционален характер, като Закона за отбраната и въоръжените сили, Закона за дипломатическата служба и др.

В проекта на закон са дефинирани понятията „национална сигурност” и „посегателство срещу националната сигурност”. Тези понятия са ключови и затова са поставени още в началото на основния текст. Други понятия, които имат отношение към този закон са дефинирани в Допълнителните разпоредби. Не следва да се очаква, че в този и другите

закопи ще бъдат дадени определения на всички понятия. Това е задача на теоретични изследвания и нормативна уредба от подзаконов ранг.

Посочени са принципите за функциониране на системата за Националната сигурност и за институциите. Сред тях основни са принципът за сътрудничество с гражданите, принципът за прозрачност при формирането и провеждането на политиките за защита на националната сигурност и принципът за ефективен контрол при планиране и изпълнение на дейността по защита на националната сигурност.

Нов момент е включването в управлението на системата за защита на националната сигурност на правомощието да се осъществява контрол по разходването на ресурсите за осъществяване на дейността по защита на националната сигурност, механизмите за тяхното управление и разходване, разпределението им между различните органи и организации.

В проекта на рамков закон значително внимание е отделено на Съвета по сигурността, който е определен като консултативен и координационен орган към Министерския съвет с основна задача да подпомага правителството при осъществяване на общото управление и министър-председателя при осъществяване непосредственото управление на системата за защита на националната сигурност. Изключение в този аспект е Националната служба за охрана.

Проектът на рамков закон не регламентира организацията на дейността на Съвета по сигурността, той възлага на Министерския съвет да приеме правилник, в който да уреди организацията на работа на съвета и на неговия секретариат.

В законопроекта се предлага Съветът по сигурността да има само един състав. Председател на съвета е министър-председателят. Предлага се членове на съвета да бъдат някои от министрите, началникът на отбраната, главният секретар на МВР и ръководителите на служби от системата за защита на националната сигурност. Не се предвижда заместник-министри да бъдат членове на съвета. В съответствие с правната възможност, дадена с измененията и допълненията в Закона за администрацията - чл. 22б, ал. 2 (ДВ, бр. 15 от 2012 г.), е предложено член на съвета да бъде и неговият секретар. Предложено е също така членове на съвета да бъдат двама представители на Администрацията на Президента, изрично определени от него с указ. Член на съвета може с изрично оправомощаване да възложи на свой заместник да го представлява по време на заседание. В законопроекта не се предвижда ограничаване на заместника в правото на гласуване.

Президентът винаги може да участва лично в заседанията на съвета.

Предложени са промени в Закона за Консултативния съвет за национална сигурност, като в неговия състав се включват секретарят на Съвета по сигурността и генералният директор на Държавна агенция „Разузнаване“.

Регламентираните в чл. 9 и 10 дейности на Съвета по сигурността създават правна възможност той да се утвърди като координиращ и консултативен център за планиране и провеждане на политиката за национална сигурност и да осигури необходимото сътрудничество между структурните звена от системата за защита на националната сигурност. Следва да се посочи потенциалът на текста, регламентиращ сътрудничеството не само с органите на изпълнителната власт, но и с органите на местното самоуправление, с юридически лица и граждани и със сродни структури в други държави и международни организации.

В законопроекта е развито заложеното в Стратегията за национална сигурност виждане за разузнавателната общност в Република България. Определени са институциите, които я образуват, но тя не е нова институция, а платформа, механизъм за координиране на становища и позиции, и дейности. Предвидено е при необходимост към разузнавателната общност да се включват и други институции – Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ и Агенция „Митници“.

Ключов момент е регламентирането на контрола върху дейността на системата защита на националната сигурност. Проектът на закон предвижда контрол да се осъществява от Народното събрание, Министерския съвет и гражданите.

Народното събрание осъществява контрола върху дейността на Държавна агенция „Национална сигурност“, Държавна агенция „Разузнаване“ и служба „Военна информация“ към министъра на отбраната чрез постоянна комисия. Съставът на комисията се определя в съответствие с числеността на парламентарните групи. Това съответства на принципа за поемане на политическа отговорност в съответствие с резултатите от избора за Народно събрание.

Предвижда се контролът върху дейността на Националната служба за охрана и разходването на предоставените ѝ средства да се осъществява от постоянна комисия с предмет на дейност в областта на вътрешната сигурност и обществения ред.

Нов момент за нашата страна е включването на текст, предвиждащ осъществяване на парламентарен контрол върху управлението и разходването на средства от страна на службите, осъществяващи разузнавателна дейност. Тази дейност ще бъде възложена на комисия, определена от правилника за организация на дейността на Народното събрание. Това може да бъде както комисията за контрол над разузнавателните служби, така и комисията по бюджетни и финансови въпроси.

В проекта на закон е предвидено комисия на Народното събрание да осъществява контрол и върху изразходването на финансовите средства от страна на разузнавателните служби. Въпрос на конкретно решение от всяко Народно събрание е на коя комисия ще бъде възложена тази дейност – на комисията, която е специализирана да осъществява контрола върху тези служби или на комисията, която осъществява контрол върху бюджета и финансите.

Максимално широко е регламентирано правото на гражданите да осъществяват контрол върху системата за защита на националната сигурност, като това право се обвързва с нормативно установените им права – например за достъп до информация и други. Предлага се формулировка, която не само дава възможност, но и задължава правителството, да създаде механизъм за провеждане на консултации с организации на гражданите по въпросите на националната сигурност.

В проекта на Закон за системата за защита на националната сигурност е включена глава „Управление при кризи.“ Това е направено по предложение на работна група, създадена със Заповед № Р-194 от 2 август 2012 г. на министър-председателя, която установи, че след отмяната на Закона за управление при кризи през месец май 2009 г. в нашата страна е възникнала нормативна празнота, която пречи да се създадат необходимите информационни, организационни и управленски звена и механизми за реагиране при ситуации, които могат да бъдат определени като кризисни, но не и като бедствия. Управлението при кризи е различно от дейностите, определени в Закона за защитата при природни бедствия, който цялостно регламентира обществените отношения в рамките на своето приложно поле.

Предложението на работната група по Заповед № Р-194 от 2012 г. за включване на текстове за управление при кризи е възприето от работната група по Заповед № Р-154 от 2012 г.

Средствата за изпълнението на закона ще се осигуряват от бюджета на Министерския съвет и от бюджетите на другите държавни органи, на които той възлага отговорности.

Законопроектът касае дейности от изключителна национална компетентност и не касае правото на Европейския съюз. Неговото приемане ще бъде в пълно съответствие с практиката на страните членки, а и на Съюза като цяло, за ясно регламентиране на дейностите и компетенциите в сферата на националната сигурност.

Предлага се законът да влезе в сила от 1 април 2013 г. с оглед осигуряване на достатъчно продължителен „период на узнаване“ за гражданите, държавните институции и служителите в специалните служби. Посоченият срок е общ за всички законопроекти, с което се гарантира и едновременното им влизане в сила.

На основание чл. 87, ал. 1 и чл. 105, ал. 2 от Конституцията на Република България Министерският съвет предлага на Народното събрание да разгледа и приеме проекта на Закон за управление на системата за защита на националната сигурност.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

